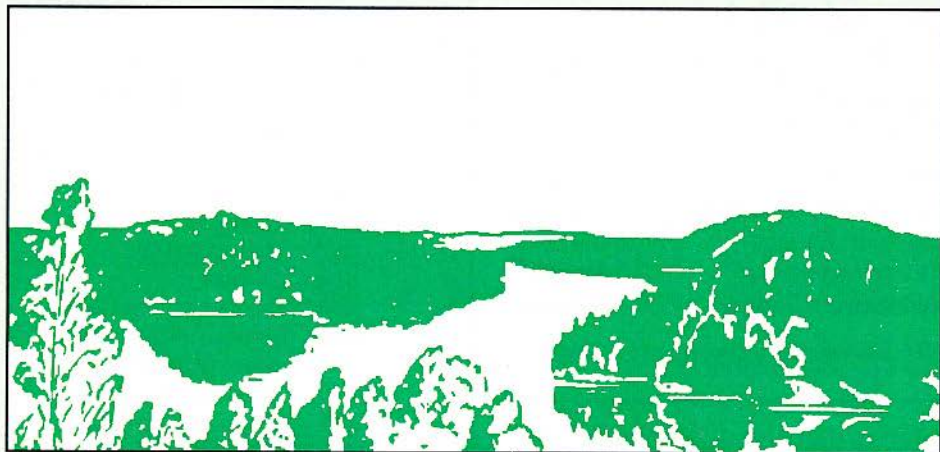

BOTVIDSBYGDEN

NR 3

DECEMBER 2002

NYA MEDLEMMAR 2002

Alkestig Sanna	Tumba
Fredriksson Ulla-Britt	Rönninge
Jansson Birgitta	Vårby
Tirzitis Ing-Marie	Skogås
Wännström Torgny	Tullinge

Ni hälsas alla välkomna i Gillet!

Gåvor till Gillet

60 cm stor docka -
med Botkyrkadräkt.
Gåva från Tommy
Jonsson. Sydd av
hans mormor Inge-
borg Andersson.

Tombola-urna

Skänkt av Ingrid Avelin.

Gillet framför ett varmt tack för gåvorna.
Styrelsen

Grattis alla ni som fyller år 2003

50 år	8/5	Åsberg Birgitta
	10/5	Strandberg Björn
	14/12	Strandberg Inger
60 år	18/2	Magnusson Ulla
	8/3	Wahlholm Kjell
	18/5	Halldén Jan
	1/6	Thyselius Ulf
	15/7	Mattsson Karin
	10/8	Ax Lars
	12/8	Fredriksson Ulla-Britt
	20/8	Eriksson Märit
	4/11	Bogstedt Anitha
	24/11	Torgilsson Björn
29/11		Lundwall Christina
	9/12	Forsberg Birgitta
70 år	27/1	Wester Karin
	7/9	Christiansen Bent
	14/9	Jansson Sixten
75 år	11/1	Löfveberg Sven
	5/7	Fahlén Torsten
	21/8	Andersson Gun-Britt
	5/10	Körvell Ulla-Britt
	16/11	Åberg Arne
	22/11	Allinger Lizzie
80 år	11/1	Olausson Inga
	17/3	Allinger Håkan
	22/5	Wärnlund Arne (S)
	18/7	Leipalu Riho
	8/11	Falk Rutger
85 år	15/8	Jäger Allan
90 år	20/11	Hägglund Ingrid (S)

BOTVIDSBYGDEN

TIDSKRIFT FÖR BOTKYRKA HEMBYGDSGILLES MEDLEMMAR

ANSVARIG UTGIVARE: Ingrid Avelin, Tel. 09-771 15 12

REDAKTION: Arne Mattsson, Tel/Fax 08-530 371 16

Edi Marhold, Tel. 08-778 29 45

Sista manusdag för bidrag till nr 1 2003 är den 10 mars 2003.

Botvidsbygden är tryckt på miljövänligt papper. Licens nr. 341 019

u när det känns som mörkast kan annat än solen lätta upp tillvaron.

I början av oktober arbetade byggnadsfirman med att resa Stolpladan. Trevliga killar som arbetade till sent på kvällen. När de var färdiga med sitt jobb och skulle resa hem till Hova lämnade de en blombukett och på kortet stod att läsa: "Tack för allt vänligt bemötande och för all hjälp. Puma Bygg".

Därefter har många av våra duktiga "gillare" isolerat och lagt golvet - ett drygt arbete med många timmars idogt hamrande, men nu är det klart och elektrikerna kan komma för att göra sitt arbete. Tack alla ni som ställde upp!

Söndagen den 13 oktober ordnade vi Tacksägelsegudstjänst i samarbete med Tullinge kyrka. Det blev en fin dag med barnkör, spel, dans och auktion av allehanda frukt, blommor och grönsaker. Efter gudstjänsten smakade kaffet gott. De pengar vi denna dag fick in skickades till "Svenska Kyrkans Mission - barn i nöd".

Kurser i tenntråd och luffarslöjd har vi också hunnit med - arbeten som inte blev klara kunde vi arbeta med på ett par hantverksträffar.

Elsie har visat halmslöjd på "Anhörigcenter" i Tumba, Elsie A och jag var med som medhjälpare. Det blev

Ingrid Avelin,
ordförande

en avkopplande dag då deltagarna glada gick hem med något de själva tillverkat t.ex en julstjärna för fönstret.

Flitens lampa brinner ju också i Mor Annas stuga där det dunkas i vävstolar, sys, arkiveras och "pratas" varje onsdagsförmiddag.

Juniorgruppen har haft sin avslutning enligt tradition med dans tillsammans med föräldrar och syskon, luciatåg, saft, kaffe och kakor. Även seniorlaget har haft den sista träningen. Till allas glädje har vi fått dansa till Eskils och Arnes toner ännu en termin.

Nu återstår julmarknaden och vi ser fram emot en fin söndag med hantverkare, tomtar och ljus så att vi kommer in i den rätta julstämningen för julen är snart här kanske snabbare än vi anar.

Jag vill tacka alla för arbete och omsorg för Gillet som lagts ned under det gångna året. Mycket av det som åstadkoms sker i "tysthet" men resultatet syns desto bättre.

Jag önskar Er alla en riktigt God och förhoppningsvis vit Jul och Ett Gott Nytt År!

Julens förberedelser

Källa: Botvidsbygden nr 4/1968

Text: Ivar Åkerfeldt

Teckningar: Georg Malmkvist

Storstädningen blir aldrig så väl utförd som till julen, och däri kan man spåra en tradition ända bort i forntiden. När midvinterblot skulle hållas, städade man bort inte bara smuts och damm utan framför allt otyg och skräp, som det fanns gott om i vråna.

Vid firandet av en fest har alltid mat och dryck intagit en viktig plats, inte minst till julen. Det är inte någon större olikhet mellan vårt julbords maträtter nu och i forna tider.

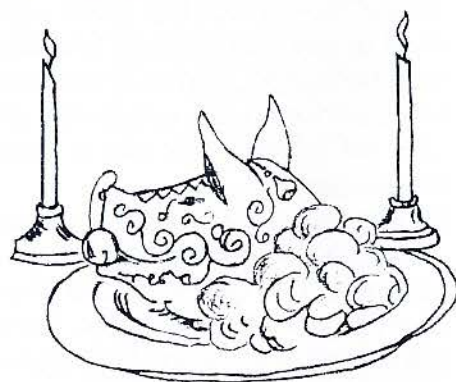
Lutfisken är en kvarleva från medeltidens fasta, då man inte fick äta kött. Men det var ont om färsk fisk så här års, och då använde man i stället torkad fisk, som var lutad.

Annars är julmaten raka motsatsen till fastemat. Redan namnet "dopparedagen" tyder därpå. Seden att doppa i grytan är allmän än idag och uppkom på det sättet, att man på julafton hade så många sysslor till sent på kvällen, att man inte hann laga någon middag. Därför lät man grytan med skinkspadet stå och puttra i spisen, och ett bröd doppat i spadet fick stilla den värsta hungern. Så enkelt kan upphovet till en tradition vara.

Till julbordet hörde skinka, grisfötter med rödbetor, köttpölsa, fårbog, korv,

julbröd av olika slag, klenetter och dricka.

Mitt på bordet stod det grannt utsirade grishuvudet, som kan anses vara en rest av en fornnordisk offer-sed. Det var medelpunkten på julbordet, och värdens hälsning vid måltiden löd:

"Så många, som samlats till fest, bringar jag svinhuvudet och prisar Herren". Fläsk var nordbornas favoriträtt, ty eljest hade man väl knappast fastställt denna menu åt gudarna i Valhall, som varje dag njöt av Särimners mustiga skinkor. (Särimner=en seglivad galt i fornnordisk mytologi. Den spisades varje dag av kämparna i Valhall, och på kvällen var den åter hel, färdig att slaktas)

Kvällsvarden på julafton äts sent,

kanske var det en rest av den gamla julnattsvakan, men mångfalden av göromål hindrade också att äta förr. Jäktigt hade det varit en lång tid före jul. Ett gammalt ordspråk lyder: "Intet är så långt, att det inte till julafton blir trångt".

Slakten hade undanstökats redan i oktober, som i gamla almanackan betecknades som "slaktmånad". Ofta hade var by sin egen slaktare, som anlätades av alla bymännen. I södra Sverige drevs svinen vid vinterns början i skogarna. Grisarna stod sig bra mot snö och köld och fick hållas ute till julen, då de just var slaktfärdiga.

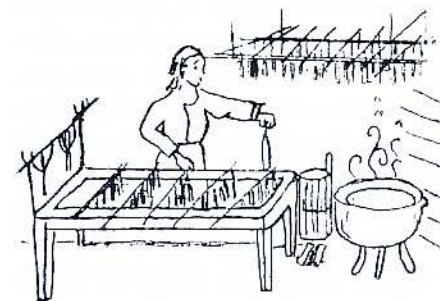
Än i dag ligger det något mystiskt i slaktandet. Man använde i samband därmed inte vanliga ord, utan "blod" kallades "de röde", och då vattnet kokar till slakten, sade man, "gryta leker". I dessa uttryck ansågs ligga en viss hänsyn till de dödsdömda djuren, som man fäst sig vid. Man fick inte tala om slakt, så att djuren hörde det och inte ömka ett djur, som skulle slaktas. Allt vid slakten skulle gå så fort och tyst som möjligt.

Talgen togs tillvara för ljusstöpningen. Men talgljus fick inte under medeltiden förekomma i kyrkorna, vilka bara använde ljus, som gjorts av de jungfruliga binas vax.

Före stöpningen skulle vekarna av bomulls- och blågarn vara färdiga och talgen smält samt förvarad i en kärna. Vekarna doppades gång på

gång i talgen, tills ljusen var lagom tjocka, varefter de hängdes upp på en ställning i taket.

Traditionen med levande ljus till julen, årets mörkaste tid, har vi omsorgsfullt bevarat. Fast vi tror väl inte på ljusens magiska kraft som förr. Varje familjemedlem fick då ett eget ljus, och man sökte i ljuslågan tyda,

vad som skulle hända under nästa år. Resterna av de brunna ljusen hade helande kraft för både människor och djur. Och ljusen i fönstren på vägen till julottan lyste inte bara, för att det skulle vara vackert, utan ljus och eld var skyddsmedel mot spöken, som var i farten under julen. Samma förklaring gäller för seden att inte dra för gardinerna för fönstren, utan låta ljuset fritt strömma ut i vintermörkret.

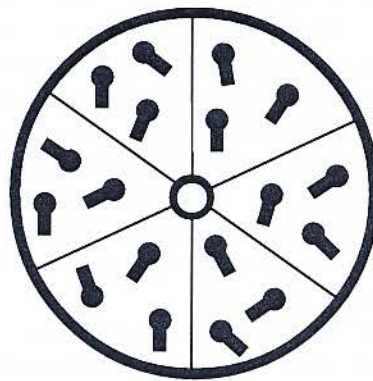
Omkring fjorton dagar före jul började julbaket, och då blev det fart på gårdens kvinnfolk. Första dagen bakades enklare vardagsbröd av grovt rågmjöl samt limpor för julhögarna.

Forts. nästa sida

Dagen därpå kom turen till surlimpor samt i Skåne ett syrat bröd av kornmjöl, uppblandat med potatis. Det är den äkta kavringen, som bakades i mindre kakor, och som framför allt användes till julgåvor. Receptet är mycket gammalt, och traditionen går tillbaka till judarnas syrade påskbröd. Av limpdegen gjordes julkors samt julsuggor, vilkas form man lätt åstadkom genom att dela en rund kaka mitt itu samt förse bitarna med ben. Därefter bakade man vört- och vetebröd, framför allt saffransbröd. Största mödan lade man ned på "såkakan" eller "vårkakan", som gjordes av skrapdegen, i vilken brödets mystiska kraft ansågs vara koncentrerad. Kakan krusades genom att bodnyckeln ax trycktes ned i degen. Från mitten skulle utgå ett knippe av deglinjer, så att kakan härigenom uppdelades i lika många delar som det fanns medlemmar i familjen, samt en del för hästen. Såkakan var skådebröd och skulle ligga på julbordet under hela helgen för att sedan förvaras i sädesbingen till sädden. Den grävdes då ner i jorden för att befördra fruktbaheten. Plogen skulle skära kakan. Brödet hade en underbar makt och särskilt "skalken" eller "maktbiten", som var den yttersta änden av brödet. Därför lade en försiktig jägare gärna en brödbit innanför fordret på sin mössa för att skydda sig mot vådaskott.

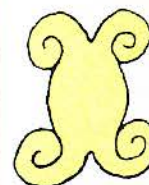
Smuler från julbrödet strödde man

under fruktträden för att de skulle bära god frukt. Skalken gavs åt barnen, och det var nog inte bara av sparsamhetsskäl, utan däri låg en medveten tradition från hedenhös, då bröden var skyddsmedel mot faror. Julbrödet hade under forntiden egendomliga former, som ofta föreställde hedniska offerdjur. Den som inte hade råd att offra ett djur, använde i stället en kaka i djurets form för att blidka gudarna. Den vanligaste formen var den runda kakan, som ofta var försedd med ekrar av degstrimlor - en symbol för solhjulet. Ett bröd kallades för "Gullvagn", och var försedd med ett hakkors, som var ett urgammalt tecken av religiös innebörd. Bland djurformer förekommer hönan "Julpyttan". En av de vanligaste formerna på julbröd än i dag är "Kusen", vilket ord i fornspråket betydde kalv. En annan vanlig form var julbocken, som syftade på, att guden Tor åkte

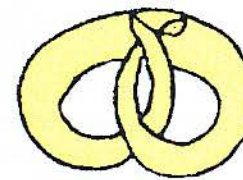

Såkaka, mönstrad med bodnyckeln

Illustration: Arne Mattsson

Kuse=Kalv

Midgårdssormen

Julbock

Gullvagn

Både utseende och namn kunde variera i olika landskap

efter bockar, ett egendomligt dragdjur för åskans gud. Frö, som var fruktbahetens gud, red på galten "Gullinborste". Olaus Rudbeck avbildade i sin Atlantica en julgalt. Han framhåller, att den vanliga vetekringlan inte är något mindre än en symbol midgårdssormen. I Bergslagen brukade utdelas till var och en på gården en stor bulle i form av en "juloxe". De sista utlöparna av de figurliga julbröden är väl pepparkaksgrisarna.

Det har gått med dessa djurfigurer som med så många andra folkbruk, deras mening har fallit i glömska, men de stå kvar som en form utan innehåll.

Man var på sin vakt, att inte julbaket genom eget förvållande eller andras illvilja skulle bli fördärvat. Brödet var det viktigaste födoämnet, och förrådet skulle räcka ett halvt år framåt. Man fick t.ex inte dricka vatten under bakningen, ty då jäste inte degen. En främling, som kom in i bagarstugan, kunde lätt "skrämja" baket, om han såg bortåt bakugnen.

Ännu farligare var det vid brygd, då det fanns så mycket som kunde "skämmas", såsom mälten, rosten, jäsningen, ölet i tunnan och den som drack därav. Vad som mest fruktades, var "onda ögon", i synnerhet enögda personer, vars ögonkast inte så noga kunde kontrolleras. Särskilt illa ansedda var på 1820-talet kringvandrande soldater från Finland, som varit med i 1809 års krig, vilka var verkliga specialister på att skämma öl- och brännvinsbrygd, om de blev nekade en smaktår. De flesta husmödrar var dock väl bevandrade i konsten att skydda sig. Det var bara att läsa för sig själv följande ramsa: "Jag ber Dig Gud, att dessa ögon skola varda så svarta som en mån-förmörkelse, Amen". För säkerhets skull var korstecknet inristat på bryggkärnen och tre eldkol, käkbenet av ett djur samt pinnar av eneträ lagda i botten på karet. Stor nytta gjorde också något arvsilver i brygden. Då jästen "gavs i", stängdes dörren väl med lås och hasp. Hus-

Forts. nästa sida

modern slog med armarna och skrek: "Höj".

Dessa försiktighetsmått hade säkert en gång rituell betydelse, ty julölet var en av de viktigaste ingredienserna vid midvinterblotets offerfester. Att jula hette ju "att dricka jul".

Julölet skulle avsmakas på Tomasdagen, den 21 december, som kallades "Tomas fylltunna".

Det var av stor vikt, att man slog den första sejdeln julöl över värdträdets rötter, innan man drack själv. Julölet bryggdes särskilt maltstarkt och sött.

Man fick inte glömma, att även djuren skulle ha julemat. Åt fåglarna satte man ut otröskade sädeskärvar, för att gården skulle välsignas med god gröda. I forntiden satte man i stället ut kärvarna åt Odins hästar.

Kor och hästar skulle ha extra förplägnad. Ett fat julöl med ett brinnande ljus på kanten sattes ut i lagårn på julkvällen, och på juldagsmorgonen gav husmodern varje djur att avsmaka ölet med följande förklaring: "Nu är det jul". Katten lapade gräddmjölk i spiselvrån, och ett stort fat gröt sattes på skullen åt "Bissen", vilken samvetsgrant var tömt på morgonen.

Dag efter dag under helgen gick dansen mellan gårdarna, och överallt medfördes förning. Ordspåket lød: "Har man ingen mat kvar i huset, var bäst att ställa till kalas".

Förr drog skaror av folk omkring mellan byarna och bad om "lite julamat, ett stycke bröd, ett ljus och lite sovel till jul". Även den snålaste öppnade förråden, annars kom olyckan i huset. Man stöpte särskilda ljus och bakade extra kakor för att ha till hands som gåvor. Seden lever kvar, att en gäst inte fick lämna huset utan traktering.

Julbordet, som stått dukat hela helgen, blev avplockat och undanstädat på tjugondag Knut, som på de gamla runstavarna betecknas med ett upp- och nervänt horn. Nu var julölet urdrucket och julen slut. □

*Ett varmt tack till alla
Gillare för uppvakt-
ningen på min 60-årsdag.*

Birger Sjöberg

*Ett varmt tack till alla
som kom ihåg mig på min
högtidsdag.*

Arne Eriksson

*Hjärtligt tack för uppvakt-
ningen på min födelsedag.*

Lennart Stenbäck

Strövtåg på stjärnhimlen

Källa: Svenska Familj-Journalen Svea 1889

Det lider mot slutet av året och därför föreslår jag mina läsare att vi - för att ha allting beställt - företaga en inventering bland stjärnorna på himlavalvet. Låt oss hoppas att ingen fattas.

Ni torde kanske invända, att deras antal är alltför stort för att detta skall låta sig göras. Ja, visserligen är det många och måste räknas i mångfaldiga miljoner, om vi tar med de allra minsta, vilka dock icke är synliga för blotta ögat. Inskränka vi oss däremot till endast sådana, som kunna skönjas utan syninstrument, så går antalet icke upp till högre siffra än ungefär 6000 på hela himlavalvet. Men som vi på en gång icke kan överskåda mera än hälften av detta, så är nu endast omkring 3000 stjärnor synliga, och då blir inventeringen ej alldeles omöjlig. Dock, för att ej göra detta arbete för mycket ansträngande, tar vi i räkningen ej heller med dessa stjärnor, utan håller oss till företrädesvis de större.

Men var finns någon inventarieförteckning? Visserligen har vi stjärnkatalogen att tillgå, men vi erhåller en bättre överblick om vi i stället använder en stjärnkarta för att med denna jämföra det som syns på himlavalvet. Klockan är 10 på aftonen och vi intager vår position på fria fältet, där vi har utsikt åt alla sidor och icke är generade av gaslyktorna eller de elektriska ljusen i staden. Den djupa stillhet, som råder omkring oss, bidrager också att sätta oss i en viss för ändamålet mycket lämplig stämning.

Var skall vi börja? Jo, med en allmän överblick. Först vill jag dock erinra om, att stjär-

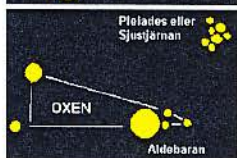
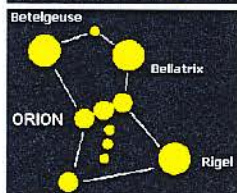
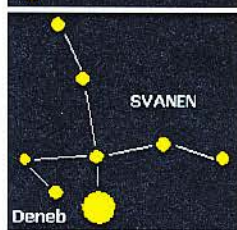
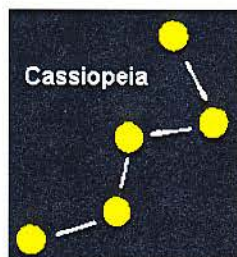
norna är av väsentligen två olika slag: s.k. fixstjärnor och planeter. De senare är ej och kan ej vara utsatta på stjärnkartan, emedan de är rörliga stjärnor. De förra däremot bibehåller sina emellan sina platser orubbade för mycket långa tider - genom människooåldrar, ja genom årtusenden. Det är egentligen dessa som granskningen gäller.

Somliga stjärnor syns större eller ljusstarkare (i de flesta fall därför att de är närmare) och andra mindre eller ljussvagare. Man talar därför om stjärnor av 1:a, 2:a, 3:e o.s.v. "storleken". De minsta för ett gott öga synliga räknas till 6:e storleken.

På stjärnkartan söker vi nu reda på en s.k. stjärnbild med namnet *Stora björnen*, ofta även kallad *Karlavagnen*. Dennes motsvarighet på himlavalvet finner vi snart, ty han är känd av litet var. Stjärnbilden i fråga står nu kl. 10 på aftonen i nordöstlig riktning ungefärligen halvvägs mellan horisonten och zenit. Fyra stjärnor i en rektangel (de fyra "hjulen" i Karlavagnen) är nu vända uppåt och

Forts. nästa sida

tre andra stjärnor ("tistelstången") nedåt. Genom att åt vänster draga en rät linje genom de två översta stjärnorna ("bakhjulen") påträffar vi *polstjärnan*, som hör till stjärnbilden *Lilla björnen* och sitter ytterst i dennes stora, lurviga svans. När vi så pass mycket orienterat oss kan vi vända stjärnkartan, så att läget överensstämmer med himlens ställning för ögonblicket, och den fortsatta efterforskningen blir nu jämförelsevis lätt.

På andra sidan om *polstjärnan* i nordvästlig riktning ej långt från zenit befinner sig en stjärnbild kallad *Cassiopeia*, som har 5 större, i form av ett W placerade stjärnor, vilka liksom de förut omtalade stjärnorna är av ungefär 2:a storleken. Något längre från *polstjärnan* och i samma riktning som *Cassiopeia* påträffas *Andromedas* stjärnor och den redan för blotta ögat synliga stora nebulosan i *Andromeda* (åt väster halvvägs mellan zenit och horisonten).

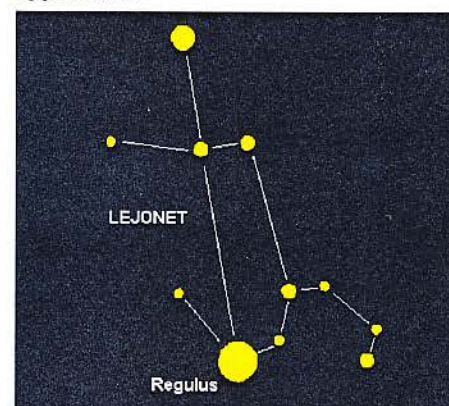
Mot nordväst närmare horisonten sitter *Svanens* stjärnor, just där *Vintergatan* delar sig i två grenar, och mot nordväst nära horisonten den som en diamant blixtrande stjärnan *Vega* av första storleken i stjärnbilden *Lyrans*. Under *Stora björnen* i nordöstlig riktning döljer sig ännu bakom horisonten den klara rödgula stjärnan *Arcturus* av första storleken samt den lilla täcka stjärnbilden *Kronan* med sin ädelsten, men snart går dessa himlaprydnader upp.

Nu anser vi oss ha tillräckligt noga inventerat den norra sidan av himlavalvet (åtminstone har vi förfarit lika noggrant som revisorer i allmänhet pläga) och vänder oss därför emot söder. Där möter oss en praktfull anblick uti stjärnbilden *Orion*, utan gensägelse den mest anslående hos oss synliga trakt av himlen. Han sitter nu rakt i söder på en höjd över horisonten av ungefär en tredjedel av avståndet till zenit. Han är utrustad med icke mindre än tre stjärnor av första storleken och ett stort antal medelstora och mindre. Särskilt fäster vi oss vid tre stjärnor, som beteckna en genom mitten av *Orion* gående linje och utgöra hans bälte. Under den mellersta av dessa tre synes ett litet ljus skimrande moln, uti vilket ett gott öga kan urskilja åtskilliga enstaka stjärnor. Denna grupp är, sedd genom en tub, i allra högsta grad fängslande. Först och främst ser man där *Orions* stora beryktade nebulosa, en dim-massa av en häpnadsväckande utsträckning, vidare dubbelstjärnor, flerfaldiga stjärnor, föränderliga stjärnor m.m.

Åt höger ovanför *Orion* blänker den rödaktiga stjärnan *Aldebaran* i *Oxens* stjärnbild. Hon är omgiven av en hop små stjärnor, som tillsammans bildar en grupp, som kallas *Hyaderna*. Ännu längre uppåt höger ser vi den vitt bekanta grupp som kallas *Plejaderna* eller *Sju-*

stjärnan, där den som har god syn kan urskilja 7 stycken små stjärnor, men där man med tuben upptäckte hundratals solar.

I sydöstlig riktning nedanför *Orion* strålar himlens klaraste fixstjärna, *Sirius*, som skiftar i olika färger, blåvitt, rödgult o.s.v och än liknar en safir, än en diamant, än en rubin. Om vår jord kretsade kring denna sol i stället för den vi nu har och på lika avstånd från *Sirius* som nu från solen, så skulle jorden bli belyst 50 gånger mera intensivt - d.v.s upptränas.

Rätt i öster synes en stjärna i första storleken nämligen *Regulus* i *Lejonet*. Från denna trakt av himlen utstrålar de meteoror, som vissa år svärma i vår atmosfär den 14 november. I sydvästlig riktning på ringa höjd ser vi stjärnbilden *Valfiskens*, där den underbara stjärnan (*Mira Ceti*) återfinnes, vilken ibland lyser på himlen och ibland åter tyckes vara slocknad. Vi anser oss nu ha avslutat granskningen och funnit allt gott och väl. Men - vad var det? Skall man bestjäla oss mitt för vår näsa? Där togs en stjärna bort från himlen, en till på köpet av första storleken. Låt oss se efter vilken det är som fattas! Ingen! Åh! Det var blott ett stjärnfall.

TILL MINNE

Eskil dog lördagen den 7 december. Jag nåddes av beskedet strax innan vi öppnade julmarknaden söndag förmiddag. Det kändes ofattbart. Du spelade ju på övningen några dagar tidigare. Eskil, Du har glatt oss med Ditt dragspel under många år. Du ställde villigt upp såväl på övningar i folkdans och lek som musik till allsång och fester. Det är nog så vi minns Dig mest. Men Du kom också till Trädgårdstorp när vi behövde annan hjälp. Du var bl.a med när vi rev ut köket i logen och under hösten har Du sågat och hamrat på golvet i stolpladan. Du har en speciell plats i våra hjärtan - vi kommer att minnas Dig med glädje. *Kamraterna i Botkyrka Hembygdsgille genom Ingrid.*

Ev. Spanienresa 2003

Lennart Stenbäck har hört av sig från Spanien. Svenska klubben är ev. intresserade av att få ner musiker och dansare till "Internationella dagarna" i Fuengirola i början av april 2003.

Det finns inget bestämt. Kostnader vet vi inte heller, men är Du intresserad - ring Ingrid, 771 15 12 och meddela om du vill följa med.

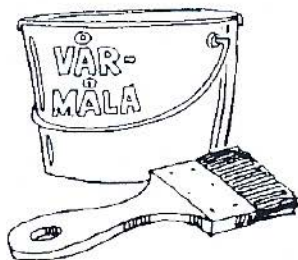
Nu är det jul igen...

Här hittar Du den rätta klappen till både honom och henne.

Välkommen in!

Tumba
Parfumeri & Fotvård
08-530 327 30
Tumba Centrum

**E. MARHOLDS
MÅLERI**

VÅRBÄCKSVÄGEN 10
146 40 TULLINGE
BOSTADSTEL: 08-778 29 45

GYNNA VÅRA ANNONSÖRER!

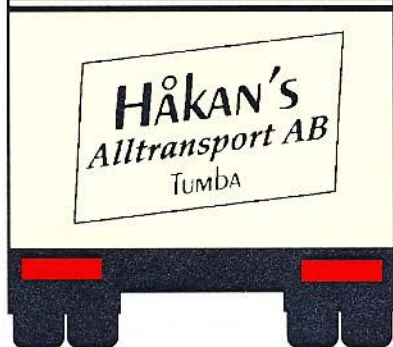

KÄRSDALA
✂ HÅRVÅRD ✂

Ann-Britt Palm

08-778 02 59

Dagliga transporter
till Stockholm.
Tung lastbil med
skåp och baklyft

Mobiltel 0708-900 991
Hemtel 08-530 335 90